

СУЧАСНІ РОДИННІ ЦІННОСТІ ТА ТРАДИЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ЕТНОПЕДАГОГІКИ: МОЖЛИВОСТІ КОНСТРУКТИВНОГО ДІАЛОГУ

Сьогодні в Україні спостерігається криза сімейного виховання, загострюється потреба у відродженні сімейних цінностей. У зв'язку з цим, актуальним стає звернення педагогічної та сімейної громадськості до традицій національної системи виховання дошкільників задля відродження ідей та засобів народної педагогіки.

Проблему засвоєння людських цінностей в процесі становлення особистості у психолого-педагогічному аспекті розглядали С.Бубнова, Л. Виготський, І. Кон, О. Москаленко, О. Подольська, С. Рубінштейн та інші. Сучасними вченими (Л. Верб, А. Гончаренко, Т. Гурко, О. Докуніна, К. Журба, З. Зайцева, О. Киричук, Д. Луцик, О. Хромова та ін.) досліджувалися різноманітні аспекти виховання дитини в сім'ї. Розробці шляхів вдосконалення процесу виховання дошкільників в сучасних умовах присвячені дослідження Л. Артемової, Е. Белкіної, А. Богуш, Л. Коваль, О. Кононко, Н. Миропольської, Т. Науменко, В. Пабат, Т. Поніманської та ін. Особливості підготовки вихователів до роботи з дітьми на засадах народних традицій вивчали Т.Котик, Н.Левінець, Н.Лисенко, Н.Рогальська та ін.

У народній дошкільній педагогіці знаходять комплексну реалізацію завдання всебічного виховання дітей дошкільного віку. Проаналізуємо ті надбання української дошкільної етнопедагогіки, що доцільні для сучасного використання в родинному вихованні дітей дошкільного віку й засвоєння яких сприятиме інтеграції дітьми родинних цінностей.

Зокрема, позитивно відзначимо, що у народній дошкільній педагогіці визначено мету та необхідні засоби формування цінностей здоров'я, здоров'язбереження та фізичного самовдосконалення. Формування таких, необхідних в умовах підвищення у сучасному суспільстві ризиків для здоров'я, цінностей стає можливим шляхом практичного застосування у

сучасній родині того розмаїття прийомів, які народ використовував для загартування і розвитку рухової активності дітей. Вважаємо, що формуванню у дітей цінностей здоров'я сприятиме обізнаність батьків з тим, як в українській родині використовувалися народна медицина та засоби лікування дітей раннього і дошкільного віку.

Цінності навчання та самовдосконалення, що також є ключовими у системі цінностей сучасної родини, можуть формуватися із застосуванням створеної народом системи розумового виховання дітей в дошкільний період життя. В основу розумового виховання цілком правомірно було покладено формування у дошкільників початкових уявлень про різні сфери навколишньої дійсності.

Важливим напрямом виховання дошкільника у сім'ї є прищеплення дитині цінностей трудової діяльності. З цієї позиції становлять інтерес не лише вироблені народом зміст і методи виховання у дітей працелюбності, а й традиційні для української родини форми прилучення їх до праці. Варте уваги застосування народних прийомів формування трудових умінь і навичок дитини у сім'ї.

У напрямі прищеплення дитині у сім'ї естетичних цінностей, відзначимо, що українською народною педагогікою накопичено значний досвід використання естетичних впливів засобів природи, образотворчого та музичного народного мистецтва, побуту, спрямованих на формування естетичних почуттів й смаків дитини у різних формах сімейного виховання.

З позицій сьогодення надзвичайно актуальним для формування у дитини родинних цінностей є відродження властивої українському народу традиції формування у дітей уявлень про свій рід, родовід й народ. Важливо відмітити, що повага до сім'ї й до свого роду виховується в дітей роками, дитина з раннього віку повинна усвідомлювати свою приналежність до роду, родини, а через них – до свого народу, до української нації, до Батьківщини.

У цілому, зазначимо, що традиції та засоби української народної етнопедагогіки є дієвим шляхом формування у дітей дошкільного віку

родинних цінностей, тому важливо популяризувати їх у батьківському середовищі, активно залучаючи батьків до їх використання у процесі родинного виховання дошкільників.